

Midtjysk Astronomiforening

NR.1 SEPTEMBER 1997

Midtjysk Astronomiforening

I forbindelse med komet Hale-Bopp's passage af Solen i marts og april 1997 afholdt astrofysiker Hans Kjeldsen i samarbejde med AOF et kursus på Engesvang Skole. De 17 kursister tog initiativ til at danne en astronomiforening, og 12. juni stiftedes foreningen med navnet Midtjysk Astronomiforening. 5 blev valgt til bestyrelsen, og 16. juli har disse konstitueret sig på følgende måde:

Bestyrelsen:

Formand: Tonni Thorsager

Kragelund Møllevej 25, 8600 Silkeborg, tlf: 86 86 71 42
email: thorsag@post8.tele.dk

Næstformand: Bent Tvermose

Marie Bregendahls Vej 21, 7430 Ikast, tlf: 97 25 14 30
email: bt@ve.ikast-komm.dk

Kasserer: Allan Grøne

Ribesvej 7, 7430 Karup, tlf: 97 10 12 70
email: allan-g@post8.tele.dk

Sekretær: Anne Hesselager

Dahlsvej 3, 7442 Engesvang, tlf: 86 86 51 24

Medlem: Hans Kjeldsen

Karupvej 1, 7442 Engesvang, tlf: 86 86 50 13
email: hans@obs.aau.dk

Vi ved, at der i det midtjyske findes mange med samme interesse som os, og da de nærmeste astronomiforeninger indtil nu findes i Aarhus og Horsens, så må der også være grobund for i fællesskab at dyrke interessen for Universet her omkring Silkeborg, Engesvang, Bording, Ikast, Herning, Karup, Kragelund og Kjellerup, og hvis vi er optimistiske måske helt fra Viborg. Har du interessen, så meld dig ind og hjælp os med at skabe en god og levedygtig forening. Kontakt gerne bestyrelsen for mere information.

Aktiviteter i øvrigt

Når der i vinterens løb bliver en klar periode, vil vi desuden mødes for at få lidt styr på nattehimmels stjernebilleder. To af medlemmerne har henholdsvis en 4-tommer spejlkikkert og en 60mm linsekikkert, så der bliver mulighed for at se lidt mere end vi kan klare med det blotte øje.

Indmeldelse kan ske ved henvendelse til et af bestyrelsesmedlemmerne, eller på et af møderne. Alle er i øvrigt velkomne til møderne. Der er ingen indmeldelsestvang. Som medlem betales et beskedent kontingent som dækker fællesudgifter i forbindelse med foreningens aktiviteter.

Der er meget at se på, når Solen er gået ned - hvis det er skyfrit. Gå ud og se op! Information om Midtjysk Astronomiforening findes på fgl. internet-adresse:
<http://www.obs.aau.dk/~hans/MAF.htm>

PROGRAM 1997

Bestyrelsen har planlagt følgende aktiviteter for efteråret 1997. Er du interesseret så mød op.

Tirsdag den 16. september 1997

Tid og sted: Præstegården og Præstegårdshaven i Engesvang, Karupvej 1, kl. 19.30. Denne aften er der måneformørkelse, så hvis vejret tillader det, vil vi følge forløbet. Der vil blive opstillet kikkerter til brug for studiet af måneformørkelsen. Derudover vil Hans Kjeldsen fortælle om, hvad der er sket på Mars m.h.t. rumprojektet Mars Pathfinder i sommerens løb. På mødet vil vi bl.a. se billeder fra Marsoverfladen taget af Pathfinder. Se pressemeldelse om dette arrangement.

Marsoverfladen fra landingsmodulet "Pathfinder". Billedet er taget 21. juli 1997 (JPL/NASA).

Onsdag den 8. oktober 1997

Tid og sted: Konfirmandstuen i Engesvang, Karupvej 1, kl. 19.30. Bent Tvermose holder foredrag om planetsystemet.

FOREDRAG PÅ IKAST BIBLIOTEK

Torsdag d. 13. november holder Bent Tvermose foredrag på Ikast Bibliotek om, hvad man kan se på nattehimlen. Starttidspunktet er kl. 19.30.

CCD-billede af planeten Jupiter optaget med Nordisk Optisk Teleskop på La Palma i 1990.

Tirsdag den 11. november 1997

Tid og sted: Konfirmandstuen i Engesvang, Karupvej 1, kl. 19.30. Leif Ringtved holder lysbilledforedrag om deep sky objekter. Billederne ledsages af musik.

Onsdag den 3. december 1997

Tid og sted: Konfirmandstuen i Engesvang, Karupvej 1, kl. 19.30. Julehygge med quiz og gløgg.

Total måneformørkelse den 16. september 1997

Om aftenen den 16. september bevæger Månen sig ind i Jordens skygge, og vi vil opleve en total måneformørkelse. Det skulle egentligt have været fuldmåne denne aften, men fordi Jorden står i vejen og således kommer til at skygge for Solens stråler, vil månen først på aftenen næsten forsvinde som en mørkerød og svagtlysende klode - en måneformørkelse.

Den indledende del af måneformørkelsen - den såkaldte partielle formørkelse - begynder kl. 19.08 (sommertid) og denne afløses af den totale formørkelse, hvor månen "forsvinder" kl. 20.15. Den totale måneformørkelse varer godt en time, idet den afsluttes kl. 21.18. Den afsluttende del af den partielle formørkelse slutter kl. 22.25, hvorefter månen vil være tilbage på sin normale lysstyrke.

I midtjylland står månen op klokken 19.36 (sommertid), altså 28 min. efter den indledende del af formørkelsen. Ved begyndelse af den totale del af formørkelsen (klokken 20.15) står månen lavt i øst, hvorefter den langsomt vil komme højere og højere på himlen, efterhånden som formørkelsen skrider frem. Under hele måneformørkelsen vil månen være på østhimlen.

I forbindelse med dette smukke himmelfænomen afholder Midtjysk Astronomiforening offentligt møde i Engesvang Præstegård med start kl. 19.30. Foruden måneformørkelsen vil vi i løbet af aftenen høre nyt fra sommerens udforskning af planeten Mars, hvor rumsonden Pathfinder siden 4. juli har fotograferet og undersøgt den røde planets overflade.

Alle interesserede er velkomne.

Stjernehimlen i september

Septembers stjernehimmel har meget at byde på. Hen over hele himlen strækker Mælkevejen sig og højt på sydhimlen ses sommertrekanten bestående af de tre stjerner: Deneb i Svanen, Vega i Lyren og stjernen Altair i stjernebilledet ørnen.

Den 16. september er det fuldmåne og der indtræder en total måneformørkelse som er synlig fra Danmark. Den totale fase varer fra kl. 20.15 til kl. 21.18 (sommertid), mens den partielle fase strækker sig fra kl. 19.08 til kl. 22.25 - månen står dog først op i midtjylland kl. 19.36. Måneformørkelse skyldes, at Månen bevæger sig ind i Jordens skygge, hvorved Solen ikke længere kan skinne på Månen. Månen vil derfor blive meget mørk og ses på himlen som en mørkerød klode.

En uge senere er det jævndøgn, hvorefter dagen vil være kortere end natten. Fra begyndelsen af september til slutningen af september aftager dagen med 2 timer og 18 min. Dagen vil fortsætte med at aftage frem til vinter solhverv den 21. december.

Planeten Jupiter befinder sig i stjernebilledet Stenbukken og ses som en meget klar "stjerne" i syd. Retter man en almindelig håndkikkert (helst på stativ) mod Jupiter, vil man kunne se dens fire klareste måner, som fra nat til nat skifter position, mens de kredser om planeten. Disse måner blev opdaget af Galileo Galilei den 7. januar 1610, kort efter han havde bygget verdenshistoriens første astronomiske kikkert.

Sidst på måneden vil aftenhimlen være måneløs, og når Solen er gået ned, vil man kunne følge Mælkevejen tværs over himlen fra stjernebillederne Perseus og Cassiopeia i nordøst over Cepheus og Svanen højt på himlen til stjernebillederne ørnen og Skytten i syd. I vest ses den orangelysende stjerne Arcturus, som findes ved at forlænge vognstangen i Karlsvognen. På østhimlen ses Pegasus-firkanten, hvorunder planeten Saturn ses i stjernebilledet Fiskene.